

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

SPRIEDUMS

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā 2014. gada 12. decembrī

lietā Nr. 2013-21-03

Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Kaspars Balodis, Kristīne Krūma, Gunārs Kusiņš, Uldis Ūinis un Sanita Osipova,

pēc SIA „IRIDEJA3” konstitucionālās sūdzības,

pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 85. pantu un Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu, 17. panta pirmās daļas 11. punktu, kā arī 19.² un 28.¹ pantu,

rakstveida procesā 2014. gada 12. novembra tiesas sēdē izskatīja lietu

„Par Rīgas domes 2007. gada 19. jūnija saistošo noteikumu Nr. 80 „Sabiedriskās kārtības noteikumi Rīgā” 4.1. un 15. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam”.

Konstatējošā daļa

1. Saeima 1994. gada 19. maijā pieņēma likumu „Par pašvaldībām” (turpmāk – Pašvaldību likums), kas stājās spēkā 1994. gada 9. jūnijā. Šā likuma 43. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pašvaldības dome ir tiesīga izdot saistošus noteikumus, paredzot administratīvo atbildību par to pārkāpšanu, jautājumos par sabiedrisko kārtību, ja tas nav paredzēts likumos. Savukārt

atbilstoši tā paša panta trešajai daļai pašvaldības dome var pieņemt saistošos noteikumus arī, lai nodrošinātu pašvaldības autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu izpildi.

Rīgas dome 2007. gada 19. jūnijā saskaņā ar minētajām Pašvaldību likuma normām izdeva saistošos noteikumus Nr. 80 „Sabiedriskās kārtības noteikumi Rīgā” (turpmāk – Noteikumi Nr. 80), kas stājās spēkā 2007. gada 26. jūlijā. Noteikumi Nr. 80 citastarp ietver 4.1. un 15. punktu.

Ar grozījumiem, kas stājušies spēkā 2009. gada 31. jūlijā, Noteikumu Nr. 80 4.1. punkts izteikts pašreizējā redakcijā: „Rīgas administratīvajā teritorijā aizliegts trokšņot, ja tas traucē apkārtējo personu mieru, iestāžu, organizāciju normālu darbību, bet nav saistīts ar satiksmi vai pasākumiem, kas saskaņoti ar Rīgas pilsētas izpilddirektoru, un troksnim nav pastāvīgs raksturs. Par pastāvīga trokšņa radīšanu ar savu darbību vai bezdarbību, kas pārsniedz normatīvajos aktos noteiktos trokšņa normatīvus vai robežlielumus, vainīgā persona saucama pie atbildības likumā noteiktajā kārtībā.”

Atbilstoši Noteikumu Nr. 80 15. punktam par 4.1. punktā noteikto prasību neievērošanu uzliek naudas sodu.

2. SIA „IRIDEJA3” (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) lūdz izvērtēt Noteikumu Nr. 80 4.1. un 15. punkta (turpmāk – apstrīdētās normas) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un atzīt tos par spēkā neesošiem no pieņemšanas brīža.

Pieteikuma iesniedzēja konstitucionālajā sūdzībā norāda, ka tā savas saimnieciskās darbības veikšanai 2010. gadā atvērusi bāru „Just”, kas dienā darbojas kā restorāns, bet vakarā – kā bārs un klubs, kurā bieži tiek atskaņota mūzika un notiek dejas.

Pamatojoties uz apstrīdētajām normām, Pieteikuma iesniedzēja ir divas reizes administratīvi sodīta par nepastāvīga rakstura trokšņa pieļaušanu, atskaņojot mūziku un tādējādi traucējot apkārtējo personu mieru.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka, veicot komercdarbību, tai esot ekonomiskas intereses gūt peļņu, kas atzīstamas par īpašumu gan Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) Pirmā protokola 1. panta izpratnē, gan Satversmes 105. panta pirmā teikuma izpratnē. Mūzikas atskaņošana, kas neizbēgami radot troksni, esot tieši saistīta ar bāra īpašnieka saimniecisko darbību un tādējādi arī ar tiesībām uz īpašumu. Apstrīdētās normas, kas paredz sodu par trokšņošanu, ierobežojot Pieteikuma iesniedzējas tiesības uz īpašumu.

Pašvaldībai esot tiesības izdot saistošos noteikumus par sabiedrisko kārtību, paredzot administratīvo atbildību par to pārkāpšanu, tikai tad, ja tas nav paredzēts likumā. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk arī – LAPK) 167. un 167.¹ pantā esot noteikta administratīvā atbildība par darbībām, kas rada gan pastāvīgu, gan nepastāvīgu troksni un traucē sabiedrisko mieru un kārtību. Savukārt Noteikumu Nr. 80 4.1. punktā esot noteikta administratīvā atbildība par darbībām, kas rada nepastāvīgu troksni un traucē sabiedrisko mieru un kārtību. Tādējādi minētajās normās esot noteikts identisks administratīvā pārkāpuma sastāva objekts. Turklāt neesot nozīmes faktam, ka objektīvā puse Noteikumu Nr. 80 4.1. punktā ir papildināta ar tādu pazīmi kā seku iestāšanās konstatēšanas nepieciešamība. LAPK 167.¹ panta un apstrīdēto normu mērķi – sabiedriskās kārtības aizsardzība un cilvēku aizsardzība no trokšņa – esot vienādi, tāpēc nevarot uzskatīt, ka normas paredz atbildību par dažādiem pārkāpumiem. Ministru kabinets atbilstoši LAPK 167.¹ panta tiesiskajam sastāvam esot paredzējis objektīvus un samērīgus skaļuma noteikšanas un kontroles kritērijus. Ņemot vērā iepriekš minēto, varot secināt, ka Rīgas dome, izdodot apstrīdētās normas, ir pārkāpusi Pašvaldību likuma 43. panta pirmās daļas 4. punktā noteikto pilnvarojumu. Līdz ar to esot secināms, ka apstrīdētajās normās noteiktais Satversmes 105. pantā ietvertu pamattiesību ierobežojums nav noteikts saskaņā ar likumu.

Apstrīdētajās normās paredzētajam ierobežojumam esot leģitīms mērķis – aizsargāt citu cilvēku tiesības un sabiedrības drošību. Rīgas domes izmantotais līdzeklis, proti, pilnīgs aizliegums trokšņot, ja radītais troksnis neatkarīgi no tā

līmeņa subjektīvi traucē citām personām, esot piemērots leģitīmā mērķa – aizsargāt citu cilvēku pamattiesības, tai skaitā Satversmes 96. un 105. pantā garantētās pamattiesības – sasniegšanai.

Tomēr leģitīmo mērķi esot iespējams sasniegt ar citiem, Pieteikuma iesniedzējas tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem.

Izvērtējot īpašuma tiesību ierobežojuma atbilstību samērīguma principam, esot jāņem vērā šā ierobežojuma pakāpe. Apstrīdētais regulējums Satversmes 105. pantā noteiktās Pieteikuma iesniedzējas tiesības ierobežojot būtiski, jo faktiski liedzot tai iespēju veikt savu komercdarbību, kas esot tieši atkarīga no mūzikas atskaņošanas. Troksnis varot radīt objektīvu kaitējumu citām personām vienīgi tad, ja tas pārsniedz noteiktu līmeni. Līdz ar to leģitīmo mērķi esot iespējams sasniegt nevis nosakot pilnīgu aizliegumu trokšņot, bet gan aizliedzot radīt tādu troksni, kas pārsniedz noteiktu līmeni.

Tā kā apstrīdētajās normās ietvertie ierobežojumi neatbilstot vismaz vienam no samērīguma kritērijiem, esot secināms, ka apstrīdētajās normās ietvertais Pieteikuma iesniedzējas pamattiesību ierobežojums ir noteikts nesamērīgi, tas ir, neatbilstoši Satversmes 105. panta trešajam teikumam.

Pieteikumā lūgts atzīt apstrīdētās normas par spēkā neesošām no to pieņemšanas brīža. Tikai tādā veidā Pieteikuma iesniedzēja varot atgūt naudas līdzekļus, kas samaksāti kā administratīvais sods par apstrīdēto normu pārkāpšanu.

3. Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Rīgas dome – uzskata, ka apstrīdētās normas atbilst Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam.

Rīgas dome norāda, ka Satversmes 105. pants tajā nostiprināto pamattiesību izmantošanai nosaka robežas, proti, īpašuma tiesības nevar tikt izmantotas pretēji sabiedrības interesēm. Tiesības uz īpašumu un tā izmantošanu esot ne tikai Pieteikuma iesniedzējai, bet arī tās kaimiņiem. Noteiktais aizliegums trokšņot neierobežojot Pieteikuma iesniedzējas tiesības uz īpašumu, jo aizliedzot nevis

vispār atskaņot mūziku, bet gan to atskaņot tik skaļi, ka mūzikas radītais troksnis traucē apkārtējo personu mieru, iestāžu un organizāciju normālu darbību.

Apstrīdētajās normās ietvertais aizliegums garantējot pārējo personu tiesības uz privāto dzīvi un tiesības pilnvērtīgi izmantot savu īpašumu, tādēļ tas esot piemērots, lai nodrošinātu Satversmes 96. un 105. pantā paredzētās tiesības un sasniegtu leģitīmo mērķi – aizsargāt Rīgas iedzīvotāju tiesiskās intereses, nepieļaujot viņu miera traucēšanu. Labums, ko sabiedrība iegūst, saucot personu pie atbildības par tās radīto troksni, kas traucē apkārtējo citu personu mieru, esot lielāks par personai nodarīto zaudējumu.

Trokšņa radītās problēmas Rīgas administratīvajā teritorijā esot aktuālas jau ilgu laiku, un kārtību sargājošām iestādēm neesot izdevies garantēt sabiedrības tiesības tikt pasargātai no pārmērīga trokšņa ar līdzekļiem, kas mazāk ierobežotu personu, kura rada citu personu mieru traucējošu troksni.

Apstrīdētās normas paredzot atbildību par nepastāvīgu troksni. Uz to skaidri norādot Noteikumu Nr. 80 4.1. punktā ietvertā frāze, ka „par pastāvīga trokšņa radīšanu ar savu darbību vai bezdarbību, kas pārsniedz normatīvajos aktos noteiktos trokšņa normatīvus vai robežlielumus, vainīgā persona saucama pie atbildības likumā noteiktajā kārtībā”. Minētajā punktā paredzētais pārkāpums varot izpausties arī tādā veidā, ka radītais troksnis gan nepārsniedz noteiktos normatīvus, tomēr apkārtējiem iedzīvotājiem traucē. Tas, vai personas darbība traucē apkārtējo iedzīvotāju mieru, esot izvērtējams katras konkrētās lietas ietvaros.

Apstrīdētajās normās skartais jautājums par trokšņošanu, kas traucē apkārtējo personu mieru, neesot noregulēts citos normatīvajos aktos, jo nedz LAPK, nedz arī kāds cits normatīvais akts nenosakot atbildību par kaimiņu radīto troksni, citastarp arī tādu, kas rodas, atskaņojot mūziku kafejnīcās, bāros un klubos. LAPK 167.¹ pants paredzot atbildību par akustiskā trokšņa normatīvu un vides trokšņa robežlielumu pārkāpšanu. Šāds troksnis pēc savas būtības esot pastāvīgs (bāros un kafejnīcās to radot iekārtas, kas nepieciešamas komercdarbības veikšanai, piemēram, gaisa kondicionieri, nosūcēji utt.), tas tiekot mērīts un iekartēts. Nedz likums „Par piesārņojumu”, nedz uz tajā ietvertā pilnvarojuma

pamata izdotie Ministru kabineta noteikumi neregulējot jautājumu par nepastāvīgu troksni. Tādējādi par šāda veida trokšņa radīšanu nevarot tikt piemērota atbildība, pamatojoties uz LAPK 167.¹ pantu. Likumā neesot noteikts veids, kā šādu troksni mērīt, neesot noteikti arī šāda trokšņa robežlielumi. Pastāvīgi akustiskie un vides trokšņi uz apkārtējiem cilvēkiem iedarbojoties citādi nekā nepastāvīgi trokšņi.

Turklāt Rīgas dome esot tiesīga izdot saistošos noteikumus, lai īstenotu savu autonomo funkciju, tas ir, nodrošinātu sabiedrisko kārtību.

Rīgas dome uzskata, ka Pieteikuma iesniedzējas norāde uz nepieciešamību apstrīdētās normas atzīt par spēkā neesošām no to pieņemšanas brīža nav pamatota. Esot jāņem vērā arī fakts, ka apstrīdētā norma skar ar pašvaldības budžetu saistītus jautājumus. Tūlītēja sprieduma izpilde varētu radīt nelabvēlīgas sekas Rīgas iedzīvotājiem.

4. Pieaicinātā persona – Tieslietu ministrija – uzskata, ka apstrīdētās normas atbilst Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam.

Apstrīdētajās normās noteikta atbildība par tādu trokšņošanu, kas konkrētajos apstākļos traucē apkārtējo personu mieru, iestāžu un organizāciju normālu darbību, bet nav saistīta ar normatīvajos aktos noteikto trokšņa normatīvu vai robežlielumu pārkāpšanu. Savukārt LAPK 167.¹ pantā paredzēta atbildība par darbību, kas ne tikai rada troksni, bet arī pārsniedz konkrētu pieļaujamo akustiskā trokšņa normatīvu vai vides trokšņa robežlielumu, neatkarīgi no tā, vai apkārtējiem šis troksnis traucē. Tādējādi minētajās normās esot paredzēti dažādi administratīvie pārkāpumi.

Apstrīdētajās normās paredzētais pārkāpums esot norobežojams arī no LAPK 167. pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma – sīkā huligānisma. Atbildības par minēto pārkāpumu jēga un mērķis esot sodīt personu par necieņas izrādīšanu pret sabiedrību, traucējot tās mieru un kārtību, tomēr pārkāpuma objektīvā puse neesot obligāti saistāma ar trokšņošanu.

LAPK nenosakot atbildību par apstrīdētajās normās paredzētā pārkāpuma izdarīšanu, tāpēc Rīgas dome atbilstoši Pašvaldību likuma 43. panta pirmās daļas

4. punktam bijusi tiesīga paredzēt administratīvo atbildību par apstrīdētajās normās paredzētā pārkāpuma izdarīšanu.

Apstrīdētās normas neierobežojot Pieteikuma iesniedzējas tiesības nodarboties ar komercdarbību un neliedzot tai atskaņot mūziku, bet nosakot atbilstošus un samērīgus uzvedības priekšrakstus, lai pasargātu apkārtējās personas no trokšņa, kas traucē to mieru, kā arī nodrošinātu šīm personām Satversmē noteiktās pamattiesības – tiesības uz īpašumu, privātās dzīves un mājokļa neaizskaramību. Apstāklis, ka Pieteikuma iesniedzēja ir saņēmusi normatīvajos aktos noteiktās atļaujas atskaņot mūziku, to neatbrīvojot no pienākuma ievērot apstrīdētajās normās noteikto aizliegumu trokšņot, ja tas traucē apkārtējo personu mieru, iestāžu, organizāciju normālu darbību.

5. Pieaicinātā persona – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija – norāda, ka, ņemot vērā likuma „Par piesārņojumu” 1. pantā ietvertos jēdzienu „troksnis” un „vides troksnis” skaidrojumus, par trokšņa avotiem ir uzskatāmi arī dažādi izklaides objekti (klubu, restorāni, publiskie pasākumi u.c.). Troksnis pēc sava rakstura varot būt gan pastāvīgs, gan nepastāvīgs.

Ievērojot dažādos trokšņa avotus un raksturu, esot iespējams atsevišķi nošķirt ar sabiedriskās kārtības traucēšanu saistīto troksni (trokšņošanu). Esot jāņem vērā, ka ar sabiedriskās kārtības traucēšanu saistītā trokšņa novērtēšana ir sarežģīta, jo tam salīdzinājumā ar satiksmes un rūpniecisko darbību radītajiem trokšņiem neesot tik pastāvīga rakstura un to varot samērā ātri pārtraukt, kā arī atkal radīt. Līdz ar to esot būtiski, lai papildus trokšņa novērtēšanas kārtībai, kuru nosaka Ministru kabinets, pastāvētu alternatīvi sabiedrisko kārtību traucējoša trokšņa novēršanas pasākumi. Konkrētajā gadījumā par tādu varot uzskatīt LAPK 167. pantā paredzēto administratīvo atbildību.

Attiecībā uz Noteikumu Nr. 80 15. punkta redakciju Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija (turpmāk – RAPLM), savas kompetences ietvaros izvērtējusi Rīgas domes 2009. gada 19. jūnija saistošos noteikumus Nr. 174 „Grozījumi Rīgas domes 2007. gada 19. jūnija saistošajos noteikumos Nr. 80

„Sabiedriskās kārtības noteikumi Rīgā””, 2009. gada 28. jūlija vēstulē Rīgas domei ir izteikusi iebildumu un lūgusi svītrot grozījumu 13. punktu, jo administratīvā atbildība par sabiedriskā miera traucēšanu un akustiskā trokšņa normatīvu un vides trokšņa robežlielumu pārkāpšanu jau paredzēta attiecīgi LAPK 167. un 167.¹ pantā. Tāpat RAPLM, savas kompetences ietvaros izskatījusi Rīgas pašvaldības policijas 2009. gada 18. augusta vēstuli par RAPLM 2009. gada 28. jūlija vēstulē Rīgas domei sniegto atzinumu, ar 2009. gada 28. oktobra vēstuli ir lūgusi Rīgas domi svītrot arī Noteikumu Nr.80 4.1. punktu.

6. Pieaicinātā persona – Veselības ministrija – norāda, ka akustiskā trokšņa ietekme uz cilvēka veselību ir aprakstīta Pasaules Veselības organizācijas Vadlīnijās aizsardzībai pret vides (sadzīves) troksni un Nakts trokšņa vadlīnijās Eiropai (sk. *Veselības inspekcijas informatīvos materiālus, pieejami: <http://www.vi.gov.lv/lv/vides-veseliba/troksnis>, aplūkoti 2014. gada 24. novembrī*). Tā kā tieši pierādījumi par nakts trokšņa iedarbību uz veselību neesot viegli iegūstami, vadlīnijās izmantoti arī netieši pierādījumi – trokšņa iedarbība uz miegu un saistība starp miegu un veselību.

Troksnis traucējot miegu gan tieši, gan netieši. Šo iedarbību iespējams novērtēt, jo pat ļoti zema līmeņa trokšņi miega laikā izraisot sirds ritma paātrināšanos, ķermeņa kustību un fizioloģiskās aktivitātes reakciju pastiprināšanos, miega stadiju un hormonu līmeņu maiņas. Reakcijas, kas liecina par pamošanos, biežāk esot novērojamas augstāku trokšņa līmeņu gadījumos. Pierādījumi par nakts trokšņa iedarbības efektiem (hipertoniiju, miokarda infarktu, depresiju u.c.) esot ierobežoti, lai gan daži pētījumi ļaujot uz šo pierādījumu pamata modelēt bioloģiski ticamu trokšņa iedarbības ceļu.

Vadlīnijas rekomendējot iedzīvotājus nepakļaut par 30 dB(A) lielākiem nakts āra trokšņiem. Šis līmenis esot galējā jeb maksimālā robeža, kas Nakts trokšņa vadlīnijās Eiropai noteikta, lai aizsargātu iedzīvotājus, tai skaitā jutīgās iedzīvotāju grupas, kuru uzskaitījums arī ir ietverts Nakts trokšņa vadlīnijās Eiropai.

7. Pieaicinātā persona – Veselības inspekcija – sniedz informāciju, ka ar Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumiem Nr. 16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi Nr. 16) ir ieviestas izmaiņas trokšņa novērtēšanas noteikumos, precizējot redakciju attiecībā uz akustiskā trokšņa mērījumiem telpās. Noteikumu regulējums esot vieglāk saprotams to piemērotājiem, tomēr Veselības inspekcijas un pašvaldības kompetences to ievērošanas uzraudzības jomā neesot mainījušās.

Ņemot vērā Ministru kabineta 2008. gada 5. februāra noteikumos Nr. 76 „Veselības inspekcijas nolikums” un Ministru kabineta noteikumos Nr. 16 ietvertu deleģējumu, Veselības inspekcijas kompetencē neietilpstot izklaides vietu uzraudzība un kontrole, tāpēc attiecīgie iesniegumi atbilstoši kompetencei tiekot pārsūtīti pašvaldībai.

Papildus Veselības inspekcija informē, ka 2012. gada 25. oktobrī tā saņēmusi personas iesniegumu par bārā „Just” ierīkoto telpu neatbilstību būvnormatīviem un trokšņa līmeni, kas minētajās telpās pārsniedzot normatīvu. Veselības inspekcija esot sniegusi atbildi, izskaidrojot, ka ar mūzikas atskaņošanu saistītā trokšņa un citu ar sabiedrisko kārtību saistīto trokšņu kontroli veic nevis Veselības inspekcija, bet gan attiecīgā pašvaldība. Ņemot vērā to, ka minētais iesniegums bija adresēts arī Rīgas domei, tas neesot pārsūtīts.

8. Pieaicinātā persona – Latvijas Pašvaldību savienība – uzskata, ka apstrīdētās normas atbilst Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam.

Latvijas Pašvaldību savienība norāda, ka esot būtiski ņemt vērā Eiropas vietējo pašvaldību hartu, kurā noteiktais standarts ir ļoti augsts. Tās 3. pantā iekļauti septiņi elementi, kas raksturojot pilnvērtīgu pašvaldību Eiropas tiesību telpā un robežšķirtni starp varas centralizāciju un decentralizāciju. Daudzās Eiropas valstīs tiekot atzīts princips, ka pašvaldība var paaugstināt iedzīvotāju aizsardzības standartu.

Noteikumos Nr. 80 paredzētais trokšņošanas aizliegums nedublējot Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā un citos normatīvajos aktos noteikto, un Rīgas dome neesot pārkāpusi likumā ietverto pilnvarojumu. Vēl jo vairāk – pašvaldība esot pildījusi tai noteiktās funkcijas un rīkojusies savu iedzīvotāju interesēs.

9. Pieaicinātā persona – Mg. iur. Kristīne Jaunzeme – norāda, ka lietā primāri ir izvērtējams jautājums par to, vai apstrīdētās normas pieņemtas saskaņā ar likumu, proti, ievērojot pašvaldības domei likumā noteikto pilnvarojumu pieņemt ārējo normatīvo aktu.

Pašvaldības dome neesot tiesīga savos saistošajos noteikumos regulēt jautājumus, kas ir noregulēti ar likumiem vai Ministru kabineta noteikumiem, un jebkādā veidā mainīt tajos noteikto regulējumu neatkarīgi no tā, vai šis regulējums pieņemts autonomās vai uzdotās kompetences jomā.

Apstrīdētās normas pēc būtības sašaurinot LAPK 167.¹ pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvu. Turklāt par apstrīdētajās normās norādītajām darbībām personu varot saukt pie administratīvās atbildības, pamatojoties gan uz apstrīdētajām normām, gan arī uz LAPK 167.¹ pantu. Līdz ar to Rīgas dome savos saistošajos noteikumos esot paredzējusi atbildību par tādu administratīvo pārkāpumu, par kuru atbildību paredz LAPK. Pieņemot apstrīdētās normas, neesot ievērots Pašvaldību likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktā dots pilnvarojums, tādēļ tajās noteiktie ierobežojumi nevarētu tikt uzskatīti par atbilstošiem Satversmes 105. panta trešajam teikumam.

Neesot pieļaujama augstāka juridiska spēka normatīvajos aktos ietverta regulējuma papildināšana vai grozīšana, nosakot personu tiesības un pienākumus pašvaldību saistošajos noteikumos. Izskatāmais jautājums esot risināms ar grozījumiem likumos un Ministru kabineta noteikumos, panākot pēc iespējas efektīvāk piemērojama regulējuma pieņemšanu vai jautājuma pilnīgu nodošanu pašvaldību pārziņā.

Secinājumu daļa

10. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu izvērtēt apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam. Šīs Satversmes normas nosaka: „Ikvienam ir tiesības uz īpašumu. [...] Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu.”

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētās normas ierobežo tai Satversmes 105. panta pirmajā teikumā garantētās tiesības uz īpašumu, tas ir, ekonomiskās intereses gūt peļņu no komercdarbības. Savukārt Rīgas dome norāda, ka apstrīdētās normas tieši neierobežo Pieteikuma iesniedzējas pamattiesības, jo neaizliedz peļņas gūšanas nolūkā atskaņot mūziku, ja vien tas netraucē apkārtējo personu mieru un iestāžu, organizāciju normālu darbību.

Atbilstoši Komerclikuma 1. panta otrajai daļai komercdarbība ir atklāta saimnieciskā darbība, kuru savā vārdā peļņas gūšanas nolūkā veic komersants.

Līdz ar to visupirms ir nepieciešams noskaidrot Satversmes 105. panta pirmā teikuma saturu, proti, vai uz tiesībām veikt komercdarbību ir attiecināms Satversmes 105. pantā ietvertais jēdziens „īpašums”.

10.1. Ar „tiesībām uz īpašumu” saprotamas visas mantiska rakstura tiesības, kuras tiesīgā persona var izlietot par labu sev un ar kurām tā var rīkoties pēc savas gribas. Arī dažādas ekonomiskās intereses, tostarp komercdarbības veikšana, ietilpst tiesību uz īpašumu saturā (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 20. aprīļa lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2009-100-03 8.2. punktu un 2011. gada 30. marta sprieduma lietā Nr. 2010-60-01 17.1. punktu*).

Satversmes tiesas praksē nostiprināta atziņa, ka, noskaidrojot Satversmē ietverto cilvēktiesību normu saturu, ir jāņem vērā Latvijas starptautiskās saistības cilvēktiesību jomā. Tādējādi no Satversmes 105. panta pirmā un trešā teikuma izrietošās tiesības interpretējamas kopsakarā ar Konvencijas Pirmā protokola 1. pantu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-38-03 10. punktu*). Eiropas Cilvēktiesību tiesas (turpmāk – ECT) prakse,

kas ir obligāta, interpretējot Konvencijas normas, izmantojama arī attiecīgo Satversmes normu tulkošanai (sk. *Satversmes tiesas 2000. gada 30. augusta sprieduma lietā Nr. 2000-03-01 secinājumu daļas 5. punktu*).

ECT norādījusi, ka ekonomiskās intereses, kas izriet no komercdarbības veikšanas, ir īpašums Konvencijas Pirmā protokola 1. panta izpratnē (sk. *ECT 1989. gada 7. jūlija sprieduma lietā „Tre Traktorer Aktiebolag v. Sweden”, pieteikums Nr. 10873/84, 53. punktu*).

Līdz ar to personas ekonomiskās intereses, kas saistītas ar komercdarbības veikšanu, ietilpst Satversmes 105. panta pirmā teikuma tvērumā.

10.2. Lai pārbaudītu, vai konkrētajā gadījumā ir ievērots Satversmes 105. panta pirmais teikums, Satversmes tiesai jānoskaidro, vai apstrīdētajās normās ir paredzēts īpašuma tiesību ierobežojums.

Satversmes 105. panta pirmajā teikumā noteiktās tiesības uz īpašumu ietver īpašnieka tiesības izmantot viņam piederošo īpašumu arī tā, lai gūtu pēc iespējas lielāku ekonomisko labumu (sk. *Satversmes tiesas 2009. gada 19. novembra sprieduma lietā Nr. 2009-09-03 11.2. punktu*).

Atbilstoši ECT praksei iejaukšanās komercdarbības veikšanā ir uzskatāma par īpašuma tiesību ierobežojumu (sk. *ECT 2007. gada 10. jūlija sprieduma lietā „Bimer S.A. v. Moldova”, pieteikums Nr. 15084/03, 49. punktu*). Tādējādi nepieciešams pārbaudīt, vai apstrīdētās normas paredz iejaukšanos komercdarbības veikšanā.

Pieteikuma iesniedzējas statūtu 3. punkts (sk. *lietas materiālu 1. sēj. 32. lpp.*) apliecina, ka tās pamatdarbība ir restorāna un bāra pakalpojumu sniegšana. Lai nodrošinātu bāra darbību, Pieteikuma iesniedzēja mūzikas atskaņošanai dažādos laika posmos ir saņēmusi biedrību „Latvijas Izpildītāju un producentu apvienība” un „Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra/Latvijas Autoru apvienība” apliecības par fona un deju mūzikas atskaņošanu un licences par tiesībām izmantot autoru darbus publiskā izpildītāju priekšnesumā, kā arī audio, radio, TV u.c. mehānisko ierakstu atskaņojumā

(sk. *lietas materiālu 1. sēj.* 33. – 37. lpp.). Tādējādi mūzikas atskaņošana ietilpst Pieteikuma iesniedzējas komercdarbībā.

Apstrīdētās normas paredz atbildību par trokšņošanu, ja tā traucē apkārtējo personu mieru, iestāžu un organizāciju normālu darbību. Administratīvo pārkāpumu protokoli Pieteikuma iesniedzējai sastādīti par apstrīdēto normu pārkāpšanu, tas ir, trokšņošanu, atskaņojot mūziku, 2012. gada 7. jūlijā un 31. augustā (sk. *lietas materiālu 1. sēj.* 42. – 45. lpp.). Līdz ar to apstrīdētās normas ierobežo Pieteikuma iesniedzējas tiesības veikt komercdarbību.

Tātad apstrīdētās normas ierobežo Satversmes 105. panta pirmajā teikumā noteiktās tiesības uz īpašumu.

11. Tiesības uz īpašumu nav absolūtas. Satversmes 105. panta trešais teikums noteic, ka tās var ierobežot, bet vienīgi saskaņā ar likumu. Interpretējot šo Satversmes normu kopsakarā ar ECT praksi, Satversmes tiesa secinājusi, ka vārds „likums” aptver ne tikai Saeimas pieņemtus likumus, bet arī citus vispāršaistošus (ārējus) normatīvos aktus, ja vien tie izdoti, pamatojoties uz likumu, publicēti normatīvajos aktos noteiktā kārtībā un ir pietiekami skaidri formulēti, lai adresāts varētu izprast savas tiesības un pienākumus, kā arī tiem jāatbilst tiesiskas valsts principiem (sk. *Satversmes tiesas 2002. gada 20. maija sprieduma lietā Nr. 2002-01-03 secinājumu daļu*).

Apstrīdētās normas Rīgas dome izdevusi, pamatojoties uz Pašvaldību likuma 43. panta pirmās daļas 4. punktu. Taču Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka Rīgas dome ir pārkāpusi likumā noteiktā pilnvarojuma robežas.

11.1. Pašvaldību likuma 43. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pašvaldības dome ir tiesīga izdot saistošus noteikumus jautājumos par sabiedrisko kārtību, paredzot administratīvo atbildību par to pārkāpšanu, ja tas nav paredzēts likumos.

Šī tiesību norma ietver tiešu likumdevēja pilnvarojumu, kas nosaka pašvaldību saistošo noteikumu satura galvenos virzienus un pašvaldību kompetences robežas. Savukārt atbilstoši Pašvaldību likuma 43. panta trešajai daļai

pašvaldības dome var pieņemt saistošos noteikumus arī, lai nodrošinātu pašvaldības autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu izpildi. Šajās tiesību normās ir ietverti atšķirīgu veidu pilnvarojumi, kuri nav izmantojami kā savstarpēji papildinoši.

Tādējādi nav pamatots Rīgas domes arguments, ka tā bija tiesīga izdot apstrīdētās normas, lai īstenotu savu autonomo funkciju.

11.2. Atbilstoši Satversmes 64. pantam likumdošanas vara pieder tautai un likumdevējam – Saeimai. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka saskaņā ar varas dalīšanas principu izpildu varai ir tiesības izdot noteikumus tikai likumā noteiktos gadījumos un tie nedrīkst būt pretrunā ar Satversmi un likumiem [*sk., piemēram, Satversmes tiesas 1998. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. 04-03(98) secinājumu daļu*].

Satversmes tiesa savā praksē ir atzinusi par neatbilstošiem Satversmei normatīvos aktus, kas izdoti, pārsniedzot kompetenci vai neievērojot pilnvarojuma robežas, proti, *ultra vires*. Šajā praksē ietverto atziņu kopums citastarp paredz, ka tiesības noregulēt kādu jautājumu ar normatīvu aktu var būt noteiktas tikai ar likumdevēja pilnvarojumu un Ministru kabinets ir rīkojies *ultra vires*, ja izdevis ārējos normatīvos aktus (noteikumus), pārkāpjot tam sniegtā pilnvarojuma robežas (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2005. gada 21. novembra sprieduma lietā Nr. 2005-03-0306 10. punktu un 2013. gada 27. jūnija sprieduma lietā Nr. 2012-22-03 18. punktu*). *Ultra vires* doktrīna ir attiecināma arī uz citu likumdevēja pilnvarotas institūcijas izdoto normatīvo aktu atbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 9. oktobra sprieduma lietā Nr. 2007-04-03 15. punktu*). Ņemot vērā to, ka arī pašvaldībām ar likumdevēja pilnvarojumu ir piešķirtas tiesības izdot ārējos normatīvos aktus (saistošos noteikumus), minētās doktrīnas ietvaros izteiktās atziņas ir attiecināmas arī uz izskatāmo lietu.

Tiesību normas pieņemšanas kārtības ievērošana ir tiesību normas spēkā esamības priekšnoteikums, tāpēc visupirms jāizvērtē, vai šī kārtība ir ievērota

(sk. Satversmes tiesas 2005. gada 21. novembra sprieduma lietā Nr. 2005-03-0306 10. punktu).

Tādējādi Satversmes tiesa izvērtēs, vai Rīgas dome, izdodot apstrīdētās normas, ir rīkojusies likumdevēja noteiktā pilnvarojuma robežās.

12. No Pašvaldību likuma 43. panta pirmās daļas 4. punktā ietvertā formulējuma „ja tas nav paredzēts likumos” izriet, ka pašvaldības ir tiesīgas izdot saistošus noteikumus, paredzot administratīvo atbildību par to pārkāpšanu, vienīgi gadījumos, kad likumdevējs nav noregulējis attiecīgus jautājumus un nav arī tam pilnvarojis citu subjektu. Līdz ar to izskatāmajā lietā Satversmes tiesai ir jānoskaidro, vai likumdevējs ir pieņēmis regulējumu, kurā paredzēta fizisko un juridisko personu atbildība par trokšņošanu kā sabiedriskās kārtības traucēšanu.

12.1. Administratīvā atbildība par tādu darbību veikšanu, kuras rada noteikta līmeņa troksni, ir paredzēta LAPK 167.¹ pantā.

Savukārt administratīvā atbildība par sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaužas kā necieņa pret sabiedrību vai bezkaunīga rīcība, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru, iestāžu, uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) vai organizāciju darbu (sīkais huligānisms), ir noteikta LAPK 167. pantā.

Lai secinātu, vai šajās tiesību normās likumdevējs ir noregulējis atbildību arī par tādu troksni, kas traucē apkārtējo personu mieru, iestāžu un organizāciju normālu darbību, nepieciešams noskaidrot LAPK 167. un 167.¹ panta saturu.

12.2. 167.¹ pants „Akustiskā trokšņa normatīvu un vides trokšņa robežlielumu pārkāpšana” ietverts LAPK trīspadsmitajā nodaļā „Administratīvie pārkāpumi, kas apdraud sabiedrisko kārtību”. Tas noteic, ka par jebkāda veida darbību, kas rada troksni un pārsniedz attiecīgajai diennakts stundai noteikto akustiskā trokšņa pieļaujamo normatīvu vai vides trokšņa robežlielumu, personām izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu.

2005. gada 22. decembra likums „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā”, ar kuru LAPK 167.¹ pants izteikts pašreizējā redakcijā (*pēc*

tam tajā izdarīti vienīgi tādi grozījumi, ar kuriem naudas summas pārvērstas euro), tika pieņemts citastarp arī ar mērķi pastiprināt atbildību par atkārtotu akustiskā trokšņa normatīvu pārkāpšanu dažādās sabiedriskās vietās – restorānos, kafejnīcās, bāros u.c., kas traucēja sabiedrisko mieru un kārtību [sk. likumprojekta ar reģ. nr. 1184 (iekļauts likumprojektā ar reģ. nr. 924) „Grozījums Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā” anotācijas pirmo sadaļu lietas materiālu 1. sēj. 123. lpp.; pieejama arī: <http://helios-web.saeima.lv/saeima8/reg.likprj>].

12.3. Administratīvo atbildību par tādu darbību, kas rada troksni un traucē sabiedrisko kārtību, likumdevējs ir saistījis ar akustiskā trokšņa pieļaujamo normatīvu vai vides trokšņa robežlielumu pārsniegšanu.

LAPK 167.¹ panta tiesiskajā sastāvā ietvertos akustiskā trokšņa pieļaujamos normatīvus vai vides trokšņa robežlielumus apstrīdēto normu pieņemšanas brīdī bija noteicis Ministru kabinets atbilstoši likumdevēja dotajam pilnvarojumam. Proti, apstrīdēto normu pieņemšanas brīdī bija spēkā Ministru kabineta 2004. gada 13. jūlija noteikumi Nr. 597 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” un Ministru kabineta 2004. gada 13. jūlija noteikumi Nr. 598 „Noteikumi par akustiskā trokšņa normatīviem dzīvojamo un publisko ēku telpās” (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi Nr. 598), kuru 1. pielikuma „Trokšņa rādītāju novērtēšana dzīvojamo un publisko ēku telpās” 3. punktā bija noteikts: „Ja troksnis nav pastāvīgs, trokšņa līmeni mēra laika intervālā, kas ietver vismaz vienu pilnu trokšņa līmeņa svārstību ciklu, bet tas nedrīkst būt mazāks par 15 minūtēm.” Savukārt šo noteikumu 2. pielikumā „Akustiskā trokšņa pieļaujamie normatīvi dzīvojamo un publisko ēku telpās” ietvertie pieļaujamie trokšņa normatīvi ir noteikti atbilstoši telpu lietošanai jeb funkcijām, tostarp arī tādi normatīvi, kas ievērojami dzīvojamās telpās un guļamtelpās.

Ministru kabinets saskaņā ar likumdevēja pilnvarojumu bija izsmeļoši noregulējis ar akustiskā trokšņa pieļaujamiem normatīviem vai vides trokšņa robežlielumiem saistītos jautājumus, tostarp arī attiecībā uz izklaides vietās radītā trokšņa kontroli. Tādējādi apstrīdēto normu pieņemšanas brīdī jautājumus, kas attiecas uz atbildību par jebkāda veida darbību, kura rada troksni un traucē

sabiedrisko kārtību, jau bija noregulējis likumdevējs, šo atbildību saistot ar akustiskā trokšņa normatīvu pārsniegšanu.

Ar šādu secinājumu saskan arī Tiesu informācijas sistēmā atrodamie tiesu nolēmumi lietās par administratīvajiem pārkāpumiem, kas izdarīti laikā līdz apstrīdēto normu pieņemšanai. Atbilstoši šajos nolēmumos sniegtajai interpretācijai personas pēc tam, kad veikti attiecīgi mērījumi un konstatēta akustiskā trokšņa pieļaujamā normatīvu pārsniegšana, saskaņā ar LAPK 167.¹ pantu tiek sodītas arī par tādu trokšņošanu, kas traucē sabiedrisko kārtību (*sk., piemēram, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta rīcības sēdes 2008. gada 14. oktobra lēmumu lietā Nr. SKA-538/2008 un Administratīvās apgabaltiesas 2009. gada 17. novembra spriedumu lietā Nr. A42427607*).

12.4. No Rīgas domes atbildes raksta ir secināms, ka apstrīdētās normas izdotas, lai noregulētu situācijas, kad troksnis, kas nepārsniedz noteiktos normatīvus, tomēr traucē apkārtējiem iedzīvotājiem.

Ministru kabineta noteikumi Nr. 598, kas bija spēkā apstrīdēto normu pieņemšanas brīdī, noteica tādus akustiskā trokšņa pieļaujamos normatīvus attiecībā uz dzīvojamām telpām un guļamtelpām, kuri atspoguļo Pasaules Veselības organizācijas Nakts trokšņa vadlīnijās Eiropai iekļautos normatīvus, kas citastarp aizsargā arī jutīgās iedzīvotāju grupas. To savā viedoklī norāda arī Veselības ministrija (*sk. lietas materiālu 2. sēj. 56. un 57. lpp.*).

Turklāt no anotācijas Ministru kabineta 2011. gada 25. janvāra noteikumiem Nr. 76 „Noteikumi par trokšņa novērtēšanu dzīvojamo un publisko ēku telpās”, kuri paredzēja tādu pašu regulējumu kā spēku zaudējušie Ministru kabineta noteikumi Nr. 598, izriet, ka noteikumi radījuši iespēju iedzīvotājus aizsargāt pret dzīvojamās un publiskās ēkās esošo trokšņa avotu ietekmi. Rādītāji noteikti naktij, lai nodrošinātu tādu trokšņa līmeni, ka netiktu traucēts iedzīvotāju miegs, un līdz ar to mazinātu viņu garīgās veselības traucējumu riskus, kā arī dienai un vakaram, lai novērstu funkcionālo sistēmu traucējumu un darbības mazināšanās riskus (*sk. Ministru kabineta noteikumu projekta „Noteikumi par trokšņa novērtēšanu dzīvojamo un publisko ēku telpās” anotācijas pirmās sadaļas 1. punktu un otrās*

sadaļas 4. punktu, pieejami: <http://likumi.lv/doc.php?id=225263>, aplūkoti 2014. gada 3. decembrī).

Tātad likumdevējs LAPK 167.¹ pantā ir ietvēris norādi uz tādiem akustiskā trokšņa pieļaujamiem normatīviem, kas nodrošina apkārtējo personu mieru, iestāžu un organizāciju normālu darbību.

Papildus tam Satversmes tiesa norāda, ka apstrīdētajās normās ietvertu regulējumu nevar uzskatīt par tādu, ar ko vietējā pašvaldība būtu īstenojusi tai Ministru kabineta noteikumu Nr. 598 6. punktā paredzēto iespēju savā administratīvajā teritorijā noteikt stingrākus dzīvojamo un publisko ēku telpās pieļaujamos trokšņa normatīvus. Apstrīdētās normas nosaka nevis stingrākus pieļaujamos trokšņa normatīvus, bet gan pavisam citu trokšņa kontroles standartu, proti, iespēju sodīt personu gadījumā, kad tās radītais troksnis subjektīvi traucē apkārtējās personas, turklāt paredzot, ka subjektīvais traucējums izvērtējams katras konkrētās lietas ietvaros.

12.5. Kopsakarā ar LAPK 167.¹ pantu skatāms tajā pašā trīspadsmitajā nodaļā ietvertais 167. pants. Sīkā huligānisma kā administratīvā pārkāpuma objekts ir sabiedriskais miers un kārtība, bet objektīvā puse – darbības, kas vērstas uz sabiedriskā miera un kārtības traucēšanu (sk. *Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 9. marta spriedumu lietā Nr. SKA-61/2007*). Noteiktos apstākļos šādas darbības var būt saistītas ar trokšņošanu (sk., piemēram, *Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta rīcības sēdes 2009. gada 30. janvāra lēmumu lietā Nr. SKA-44/2009*). Tādējādi apstrīdētajās normās paredzētais pārkāpums pretēji tam, ko norāda Rīgas dome un Tieslietu ministrija, nav visos gadījumos norobežojams no LAPK 167. pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma.

Turklāt no Tieslietu ministrijas viedokļa izriet, ka iepriekš minētajās LAPK normās un apstrīdētajās normās paredzēto pārkāpumu objekti esot atšķirīgi. Satversmes tiesa tam nepiekrīt, jo visas norādītās normas, kā secināts iepriekš (sk. arī šā sprieduma 12.2. punktu), regulē ar sabiedrisko kārtību saistītus jautājumus.

12.6. Gan no LAPK 167.¹ panta vārdiskās jēgas un vietas likuma iekšējā sistēmā, gan arī no šīs tiesību normas pieņemšanas un grozīšanas procesa vērtējuma izriet, ka jautājumus par jebkāda veida darbību, kas rada troksni un traucē sabiedrisko kārtību (tātad arī apkārtējo personu mieru, iestāžu un organizāciju normālu darbību), jau ir noregulējis likumdevējs. LAPK 167. un 167.¹ pants visaptveroši regulē dažādu veidu trokšņa kontroli.

Pašvaldību likuma 43. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktais pilnvarojums aplūkojams kopsakarā ar LAPK regulējumu, kas attiecībā uz trokšņošanas kā sabiedriskās kārtības pārkāpuma sodāmību ir izsmeļošs, proti, konkrēto ar sabiedrisko kārtību saistīto jautājumu regulē likums. Līdz ar to apstrīdētajās normās ir noregulēts tas pats jautājums, kuru jau regulē LAPK 167. un 167.¹ pants.

Apstrīdētās normas ir izdotas, pārkāpjot Pašvaldību likuma 43. pantā noteikto pilnvarojumu, un Rīgas dome ir rīkojusies *ultra vires*. Tādējādi apstrīdētajās normās ietvertais pamattiesību ierobežojums nav noteikts ar likumu.

Ja pamattiesību ierobežojums nav noteikts ar likumu, tad tas neatbilst Satversmei. Tātad nav nepieciešams papildus izvērtēt, vai ar apstrīdētajām normām paredzētā īpašuma tiesību ierobežojuma mērķis ir leģitīms, vai ierobežojums ir piemērots šā mērķa sasniegšanai un vai tas ir samērīgs (proporcionāls) (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 20. maija sprieduma lietā Nr. 2002-01-03 secinājumu daļas pēdējo rindkopu*).

Līdz ar to apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam.

13. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 32. panta trešo daļu tiesību norma, kuru Satversmes tiesa atzinusi par neatbilstošu augstāka juridiskā spēka tiesību normai, uzskatāma par spēkā neesošu no Satversmes tiesas sprieduma publicēšanas dienas, ja Satversmes tiesa nav noteikusi citādi.

Satversmes tiesas praksē ir secināts, ka tiesību normas, kas pieņemtas *ultra vires*, ir atzīstamas par prettiesiskām un spēkā neesošām no to pieņemšanas brīža [*sk. Satversmes tiesas 1998. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. 04-03(98)*].

secinājumu daļu un 2007. gada 9. oktobra sprieduma lietā Nr. 2007-04-03 25. punktu]. Attiecībā uz šādiem gadījumiem prezumējams, ka antikonstitucionāla tiesību norma nekad nav bijusi spēkā, jo nav pieņemta pienācīgā kārtībā, un tāpēc arī nevar radīt tiesiskas sekas.

Satversmes tiesa norāda, ka izņēmuma gadījumos varētu tikt pieļautas atkāpes no šīs prezumpcijas. Tomēr šajos gadījumos Satversmes tiesai būtu jākonstatē būtiski apstākļi, kas pamatotu minētā izņēmuma noteikšanu.

No lietas materiāliem, tostarp Rīgas domes atbildes raksta, nav gūstams apstiprinājums tam, ka izskatāmajā lietā pastāv šādi būtiski apstākļi.

Nolēmumu daļa

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 30. – 32. pantu, Satversmes tiesa

nosprieda:

atzīt Rīgas domes 2007. gada 19. jūnija saistošo noteikumu Nr. 80 „Sabiedriskās kārtības noteikumi Rīgā” 4.1. un 15. punktu par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un spēkā neesošiem no to pieņemšanas brīža.

Spriedums ir galīgs un nepārsūdzams.

Spriedums stājas spēkā tā publicēšanas dienā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs

Aldis Laviņš